

PM Rotel I (Dnr KS 2020/1133)

Ansökan om nätkoncession, två markledningar från transformatorstation Barkarby till befintlig ledning, dels till stolpe 25 B och dels till stolpe 25 C i Akalla i Stockholm och Järfälla kommuner

Remiss från Energimarknadsinspektionen
Remisstid den 17 december 2020

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Remissen besvaras med vad som sägs i promemorian.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Föredragande borgarrådet Anna König Jerlmyr anför följande.

Ärendet

Vattenfall Eldistribution AB (Vattenfall) har ansökt om tillstånd för två nya 132 kV kraftledningar i markkabelutförande mellan planerad transformatorstation Barkarby och befintlig luftledning i Akalla. Ledningssträckningen berör Järfälla och Stockholms kommuner. Ledningarna syftar till att förstärka och skapa ett mer driftsäkert nät i området samt möjliggöra fortsatt utbyggnad av Barkarbystaden i Järfälla kommun. Luftledning bedöms inte vara ett realistiskt alternativ då utrymmet är begränsat till följd av befintliga vägar, natur- och kulturintressen samt planerad bebyggelse i området.

Då Vattenfall planerar en succesiv spänningshöjning av regionnätet från 77 kV till 132 kV så kommer de nya markförlagda ledningarna att konstrueras för en framtida spänningshöjning till 132 kV, även om de inledningsvis kommer att drivas med 77 kV. Den faktiska spänningshöjningen kommer att ske först då övriga delar av nätet har uppgraderats.

De två planerade markförlagda ledningarna kommer utgöra förlängningar av den befintliga 77 kV luftledningen in till den nya transformatorstationen Barkarby, som planeras vid Norrviksvägen. Ledningarna ansluter till varsin stolpe på befintlig luftledning, som raseras mellan dessa två stolpar. Den nya ledningssträckningen följer befintlig infrastruktur i form av gång-, cykel- och bilvägar på södra sidan om Akallalänken och Norrviksvägen.

Ett undersökningssamråd genomfördes under vintern 2018 och våren 2019. En alternativ sträckning på norra sidan om Akallalänken och Norrviksvägen avfärdades efter samrådet.

Vattenfall Eldistribution bedömde det norra alternativet vara svårframkomligt med hänsyn till Trafikverkets etableringar för Förbifart Stockholm och befintliga underjordiska ledningar.

Utifrån samrådsredogörelsen fattade länsstyrelsen i Stockholms län beslut om att verksamheten inte kan antas medföra betydande miljöpåverkan. Sammantaget bedöms de planerade ledningarnas negativa miljöeffekter vara begränsade till förläggningsskedet och främst bestå av begränsad framkomlighet, buller och störningar för rekreativvärden. Under driftskedet bedöms de negativa miljöeffekterna vara obetydliga.

Remissen finns i sin helhet på <https://www.ei.se/2019-102658>

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, exploateringsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd.

På grund av den korta remisstiden har miljöförvaltningen och stadsbyggnadskontoret svarat med kontorsyttranden. Exploateringsnämnden och Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd har inte inkommit med svar.

Stadsledningskontoret anser att det är angeläget att elnätet i regionen förstärks och blir mer driftsäkert. Projektet är en del av ett större åtgärdsprogram i Stockholmsområdet som syftar till att tillgodose det förväntade effektbehovet i regionen inom en överskådlig framtid. Med ett förstärkt och mer driftsäkert ledningsnät följer även möjlighet till fortsatt utbyggnad av Barkarbystaden i Järfälla, vilket är positivt för bostadsförsörjningen i regionen.

Miljöförvaltningen tillstyrker att tillstånd ges, under vissa förutsättningar. Förvaltningen anser att Vattenfall bör upprätta ett kontrollprogram för omgivningspåverkan under byggtiden. Programmet ska behandla bland annat hantering av länshållningsvatten och bullerpåverkan. Om Vattenfall bedömer att kontrollprogram inte behövs för någon specifik miljö- och hälsofråga, så bör det tydligt motiveras.

Stadsbyggnadskontoret ser inga konflikter mellan sökt ledningsdragning och befintliga eller pågående detaljplaner. På lång sikt ser kontoret en stadsutvecklingspotential i de yttersta delarna av Akalla mot Akallälänken där ansökans ledning B går. Detta kan bli en konflikt i framtida planarbete. Stadsbyggnadskontoret vill framhålla att förläggning av markkablar inom Igelbäckens kulturresevat kräver tillstånd respektive dispens från reservatets föreskrifter.

Mina synpunkter

Att Stockholm har en stabil, förutsägbar och tillräcklig tillgång på el är en förutsättning för att staden ska kunna säkra en hållbar och dynamisk tillväxt över tid. En viktig del i arbetet är att staden finns med som en aktör i den långsiktiga planeringen av stadens elförsörjning och att vi bistår centrala aktörer med rätt förutsättningar för att arbetet ska kunna utvecklas, och för att en i grunden komplicerad process ska kunna hållas smidig och ändamålsenlig. Jag ser därför positivt på förslaget i remissen, som både kommer att stärka elnätet i Stockholmsregionen och göra det mer driftsäkert.

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

Remissen besvaras med vad som sägs i promemorian.

Stockholm den 2 december 2020

ANNA KÖNIG JERLMYR

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Remissammanställning

Ärendet

Vattenfall Eldistribution AB har ansökt om tillstånd för två nya 132 kV kraftledningar i markkabelutförande mellan planerad transformatorstation Barkarby och befintlig luftledning i Akalla. Ledningssträckningen berör Järfälla och Stockholms kommuner. Ledningarna syftar till att förstärka och skapa ett mer driftsäkert nät i området samt möjliggöra fortsatt utbyggnad av Barkarbystaden i Järfälla kommun. Luftledning bedöms inte vara ett realistiskt alternativ då utrymmet är begränsat till följd av befintliga vägar, natur- och kulturintressen samt planerad bebyggelse i området.

Då Vattenfall planerar en succesiv spänningshöjning av regionnätet från 77 kV till 132 kV så kommer de nya markförlagda ledningarna att konstrueras för en framtida spänningshöjning till 132 kV, även om de inledningsvis kommer att drivas med 77 kV. Den faktiska spänningshöjningen kommer att ske först då övriga delar av nätet har uppgraderats.

De två planerade markförlagda ledningarna kommer utgöra förlängningar av den befintliga 77 kV luftledningen in till den nya transformatorstationen Barkarby, som planeras vid Norrviksvägen. Ledningarna ansluter till varsin stolpe på befintlig luftledning, som raseras mellan dessa två stolpar. Den nya ledningssträckningen följer befintlig infrastruktur i form av gång-, cykel- och bilvägar på södra sidan om Akallalänken och Norrviksvägen.

Ett undersökningssamråd genomfördes under vintern 2018 och våren 2019. En alternativ sträckning på norra sidan om Akallalänken och Norrviksvägen avfärdades efter samrådet.

Vattenfall Eldistribution bedömde det norra alternativet vara svårframkomligt med hänsyn till Trafikverkets etableringar för Förbifart Stockholm och befintliga underjordiska ledningar.

Utifrån samrådsredogörelsen fattade länsstyrelsen i Stockholms län beslut om att verksamheten inte kan antas medföra betydande miljöpåverkan. Sammantaget bedöms de planerade ledningarnas negativa miljöeffekter vara begränsade till förläggningsskedet och främst bestå av begränsad framkomlighet, buller och störningar för rekreativvärden. Under driftskedet bedöms de negativa miljöeffekterna vara obetydliga.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, exploateringsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd.

På grund av den korta remisstiden har miljöförvaltningen och stadsbyggnadskontoret svarat med kontorsyttranden. Exploateringsnämnden och Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd har inte inkommit med svar.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 28 oktober 2020 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret anser att det är angeläget att elnätet i regionen förstärks och blir mer driftsäkert. Projektet är en del av ett större åtgärdsprogram i Stockholmsområdet som syftar till att tillgodose det förväntade effektbehovet i regionen inom en överskådlig framtid. Med ett förstärkt och mer driftsäkert ledningsnät följer även möjlighet till fortsatt utbyggnad av Barkarbystaden i Järfälla, vilket är positivt för bostadsförsörjningen i regionen.

En markförlagd ledning är jämfört med en luftledning bättre för det övergripande visuella intrycket av området och bidrar till en trivsammare vistelsemiljö. Exploateringsnämnden har ingenting att erinra mot förslaget. Stadsbyggnadsnämnden ser inga konflikter mellan sökt ledningsdragnings och befintliga eller pågående detaljplaner. På lång sikt ser nämnden en stadsutvecklingspotential i de yttersta delarna av Akalla mot Akallalänken.

Stadsledningskontoret anser att en eventuell framtida målkonflikt som kan påverka stadsutvecklingspotentialen i de yttersta delarna av Akalla mot Akallalänken får vägas mot nyttan med ett förstärkt och mer driftsäkert elnät.

Den ansökta verksamheten berör ett flertal miljö- och hälsofrågor.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden tillstyrker att tillstånd ges under förutsättning att sökanden följer de åtaganden som gjorts i ansökan med anledning av nämndens synpunkter under samrådsförfarandet.

Förläggning av markkablar inom Igelbäckens kulturresevat kräver tillstånd respektive dispens från reservatets föreskrifter. Stadsbyggnadsnämnden ansvarar för prövning av dispens och tillstånd, men sökande behöver även samråda med miljö- och hälsoskyddsnämnden gällande nödvändiga skydds- och kompensationsåtgärder.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen beslutar att remissen besvaras med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Miljöförvaltningen

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 2 november 2020 har i huvudsak följande lydelse.

Miljö- och hälsoskyddsnämndens inställning

Nämnden tillstyrker att tillstånd ges under förutsättning att sökanden följer de åtaganden som gjorts i ansökan med anledning av nämndens tidigare synpunkter under samrådsförfarandet. Som villkor förtillståndet ska vidare föreskrivas att sökanden ska upprätta ett kontrollprogram som åtminstone omfattar frågor om bullerpåverkan samt hantering av läns hållningsvatten.

Bakgrund

Vattenfall Eldistribution AB har ansökt hos Energimarknadsinspektionen (Ei) om tillstånd att bygga och använda en kraftledning (nätkoncession för linje). Ansökan avser två markledningar från transformatorstation Barkarby till befintlig luftledning, dels till stolpe 25 B och dels till stolpe 25 C i Akalla i Stockholm och Järfälla kommuner. De ska drivas med 132 kV (nominell spänning) och konstrueras för 145 kV (konstruktionsspänning). Syftet med de nya ledningarna är att förstärka och skapa ett mer driftsäkert nät som även möjliggör den fortsatta utbyggnaden av Barkarbystaden i Järfälla kommun.

Samråd kring den planerade ledningsdragningen genomfördes mellan vintern 2018 och våren 2019. Miljö- och hälsoskyddsnämnden (MHN) framförde då bland annat att den ser positivt på ledningarnas samordningsmöjligheter med annan infrastruktur då intrång i naturmarkkan minimeras. Nämnden framförde även att den förordar den alternativa

sträckningen norr om Akallalänken, då det alternativet preliminärt innebär ett jämförelsevis mindre intrång i Igelbäckens kulturresevatets värdefulla natur- och kulturmiljöer än den alternativa sträckningen söder om Akallalänken. Fortsättningsvis betonade nämnden att Vattenfall i den fortsatta processen bör samråda med miljöförvaltningen gällande nödvändiga skyddsrespektive kompensationsåtgärder för intrånget i reservatet.

Vattenfall har efter samrådet bearbetat förslaget till förläggning av ledningarna i ansökan om nätkoncessionen. MHN har nu fått koncessionsansökan på remiss från kommunstyrelsen. Ärendet inkom till nämnden den 16 september 2020. Synpunkter på den planerade ledningen skulle skickas till kommunstyrelsen senast den 10 november 2020. På grund av den korta samrådstiden fattar miljöförvaltningen detta beslut enligt delegation från miljö- och hälsoskyddsnämnden.

Nämndens synpunkter och förslag

Vattenfall har avfärdat den alternativa sträckningen norr om Akallalänken, främst på grund av konflikter med annan befintlig och planerad infrastruktur. Vattenfall har därmed valt att gå vidare med sträckningen söder om Akallalänken. Ledningarna samordnas med befintlig infrastruktur i form av gång- och cykelvägar. Enligt Vattenfall är behovet av avverkning av växtlighet därför mycket begränsat. Schaktfri metod (tryckning/styrd borrhning/hammarborrning) används vid känsliga passager såsom under Igelbäcken och fornlämningar, för att inte påverka dessa. Markkablarna planeras även att rörförläggas längs merparten av sträckan, vilket gör dem mindre känsliga förträdrötter och därmed behöver inte träd avverkas i samma utsträckning. Nämnden ser positivt på att ledningarna ska samordnas med annan infrastruktur, att schaktfria metoder, så som styrd borrhning, ska användas under Igelbäcken och fornlämningar samt att ledningarna ska förläggas i skyddsror längs merparten av sträckan, med väl valda platser för skarvpunkter inför framtida underhåll.

Enligt Vattenfall kommer tillstånd, och vid behov dispens från reservatsföreskrifterna, sökas för förläggning inom Igelbäckens kulturresevat och dialog föras med miljöförvaltningen på Stockholms stad om vilka skyddsåtgärder som ska vidtas. Detta planeras i samband med detaljprojektering och framtagande av miljöåtgärdsplan. Nämnden instämmer i att tillstånd och dispenser behöver sökas och ser positivt på att dialog med miljöförvaltningen kommer att föras i den fortsatta processen. Nämnden bedömer preliminärt att åtminstone följande reservatsföreskrifter kan aktualiseras och kräva dispens respektive tillstånd: Förbud mot att anordna upplag (A1) och mot verksamheter som riskerar att ledatill förorening eller grumling av Igelbäckens vatten eller minskatillrinningen till bäcken (AS). Förbud utan kommunens tillstånd att bedriva täkt, husbehovstäkt eller annan verksamhet som kan ändra områdets topografi eller dess yt- eller dräneringsförhållanden genom att gräva, spränga, schakta, dika, utfylla, tippa eller liknande (A7) samt dra fram mark-, luftledning eller jordkabel (A13).

Stadsbyggnadskontoret ansvarar för prövning av dispenser och tillstånd i Stockholms natur- och kulturresevat. Miljöförvaltningen, genom delegation från miljö- och hälsoskyddsnämnden i Stockholms stad, har tillsyn över de villkor om till exempel skyddsåtgärder respektive kompensationsåtgärder som beslutet om dispens och tillstånd från reservatsföreskrifterna kan komma att innehålla.

Enligt Vattenfall kommer ledningarna inte att synas och spåren efter schaktningen kommer att vara försumbara. Därför bedömer Vattenfall att det inte finns behov av kompensationsåtgärder. Nämnden bedömer att den valda sträckningen går igenom ett känsligt och sammanhållet natur- och kulturmiljölandskap, som även är ett värdefullt rekreativområde. Enligt nämndens bedömning är det troligt att intrång och påverkan kommer att uppstå under anläggandet, med t.ex. tillfälliga arbetsområden och schakt/styrd borrhning. Då detaljprojekteringen ännu inte är genomförd, så är det ännu oklart hur stort det kvarstående intrånget i områdets värden blir. Nämnden önskar därför, till processen om dispensansökan, få förtydligat mer i detalj på vilket sätt staden kommer att kunna förvalta och utveckla det område som kommer att ingå i ledningsrätten, till exempel när det gäller

möjligheten till framtida möjliga restaureringsåtgärder av Igelbäcken så som meandring, bredare slänter samt plantering av träd vid bäcken och utmed resten av sträckan. Nämnden bedömer att kompensationsåtgärder kan komma att krävas och bör diskuteras med miljöförvaltningen i den fortsatta processen.

Enligt Vattenfall bedöms risken för spridning av föroreningar som mycket liten, då det inte finns några kända föroreningar eller tidigare verksamheter som indikerar risk för föroreningar. En plan för hantering av eventuella okända föroreningar och förorenade överskottsmassor kommer dock upprättas, för att undvika spridning om det skulle påträffas föroreningar under arbetets gång. Nämnden ser positivt på att ovannämnda plan upprättas. Miljöförvaltningen som tillsynsmyndighet bör underrättas om planen.

Den ansökta verksamheten berör ett flertal miljö- och hälsofrågor. Nämnden anser därför att Vattenfall bör upprätta ett kontrollprogram för omgivningspåverkan under byggtiden. Programmet ska behandla bland annat hantering av läns hållningsvatten och bullerpåverkan. Om Vattenfall bedömer att kontrollprogram inte behövs för någon specifik miljö- och hälsofråga, så bör det tydligt motiveras.

Stadsbyggnadskontoret

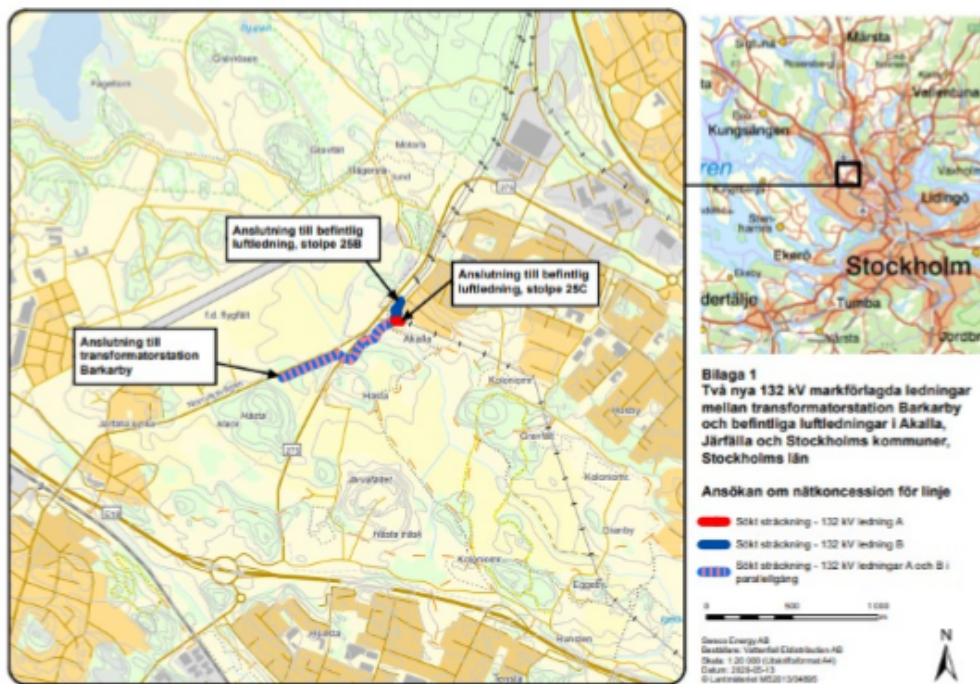
Stadsbyggnadskontorets tjänsteutlåtande daterat den 8 november 2020 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsbyggnadsnämnden har fått ovanstående remiss från kommunstyrelsen för yttrande senast den 10 november. På grund av kort svarstid svarar stadsbyggnadskontoret direkt till kommunstyrelsen genom detta kontorsyttrande.

Bakgrund

Vattenfall Eldistribution AB ansöker om tillstånd att bygga och driva två nya 123 kV kraftledningar i markkabelutförande mellan transformatorstation Barkaby och befintliga luftledningar i Akalla i Stockholms och Järfälla kommun. Syftet med de nya ledningarna är att förstärka och skapa ett mer driftsäkert nät samt i förlängningen bidra till att tillgodose det förväntade effektbehovet i regionen.

Ett undersökningssamråd genomfördes under vintern 2018 och våren 2019. En alternativ sträckning presenterades vid samrådet som innebar att ledningarna skulle dras på norra sidan om Akallalänken och Norrviksvägen istället för på södra sidan såsom sökt alternativ. Kommunen förordade i samrådet det norra alternativet, främst då det bedömdes ha större samordningsmöjligheter med befintlig infrastruktur och därmed ge mindre intrång i natur- och kulturmiljöer. Vattenfall Eldistribution bedömde däremot det norra alternativet vara svårframkomligt med hänsyn till Trafikverkets etableringar för Förbifart Stockholm och andra befintliga underjordiska ledningar.

Karta över sökt ledningsdragning

Stadsbyggnadskontorets synpunkter

Stadsbyggnadskontoret ser inga konflikter mellan sökt ledningsdragning och befintliga eller pågående detaljplaner. På lång sikt ser kontoret en stadsutvecklingspotential i de yttersta delarna av Akalla mot Akallalänken där ansökans ledning B går. Detta kan bli en konflikt i framtida planarbete.

Stadsbyggnadskontoret vill framhålla att förläggning av markkablar inom Igelbäckens kulturresevat kräver tillstånd respektive dispens från reservatets föreskrifter. Stadsbyggnadskontoret ansvarar för prövning av dispens och tillstånd, men sökande behöver även samråda med miljöförvaltningen gällande nödvändiga skydds- och kompensationsåtgärder.